

Foto: Kalmar

— Eg eri kristin og tað er skylda mín altíð at berjast fyri rættvís, kosta hvat tað vil!

»Eg eri stolt av mínum svarta arvi«

Hvussu kennist tað at alast upp sum littur suðrafrikanari?

Hvat væntar litti ungdómurin í Suðrafrika sær av framtíðini, tá verandi yvirgongdin frá hvítum til svart ræði gerst veruleiki? Og hvussu sær hesin ungdómur leiklutin hjá Europa-siðmentanini í núverandi støðuni í Suðrafrika?

Millum annað hesar spurningar settu vit **Jaqueline Williams** úr South-African Council of Churces, tá hon herfyri var í Føroyum.

— Lat meg fyrst gera tað heilt greitt, at rasisman í Suðrafrika er stigbundin, segði Williams. Apartheid-stýrið býir íbúgvvararnar í triggjar bólkar í mun til húðarlit. Í ovasta bólkinum eru tey hvítu. Tey eru »rættir« persónar, ið hava frælsi og ávis mannaættindi. Tey littu, harimillum folk sum eg sjálf og suðrafrikanarar av indiskum uppruna, eru í næsta bólkinum. Vit eru ikki heilt ring, tí vit líkjast tí hvíta manninum eitt sindur meir enn teir upprunaligu íbúgvvararnir. Teir reinu suðrafrikanararnir eru hin vegin undirmenniskju og verða víðfarnir sum rusk.

Tey littu hava tað eitt sindur lættari í ymsar mátar. Um eg t.d. arbeiði saman við einum svørtum, og vit gera sama arbeiðið, so fái eg hægri løn.

Eg eri heldur ikki so samfelagsliga avbyrgd sum tey. Sjálvandi kann eg ikki búa á teimum økjum í stórbýnum, sum eru ætlað teimum hvítu, men eg kann kortini búa á littum økjum. Tey svørtu kunnu yvirhæva ikki búa í stórbýnum. Mær nýtist heldur ikki at hava ferðaloyvi til at vera í býnum — tað skulu tey svørtu hava.

Men hóast staturin metir meg at vera littu og gevur mær ávisar fyri-

munir í mun til tað, so meti eg meg at vera svarta. Eg eri serdeilis stolt av mínum svarta arvi, og tað vóru foreldrin hjá mær eisini. Hetta er stak óvanligt í Suðrafrika, har tey flestu skamma seg yvir at vera svørt, tí at vera svartur er tað sama sum ikki at vera menniskja. Vit vóru fátaek, hóast vit ikki vóru líka fátaek sum tey allar flestu, og vit trúðu fult og fast upp á møguleikarnar hjá teimum svørtu at vera sínir egna harrar og stýra sínum egna lívi. Stóðan hjá foreldrum mínum hevur hjálpt mær sera nógv í míni politisku hugsan og fatan av umstøð-

unum í Suðrafrika. Eg fekk positiva hugmynd um mín svarta arv, eitt nú upprunamálið. Foreldrin tosaðu altíð Xhosa sínámillum.

»Standi stinn í kirkjuni«

— Eg fór í mína fyrstu mótmælisgongu tá eg var 13 ár, og síðani havi eg verið virkin í politikki, ungdómsrørslum og kirkjuligum starvi. Eg varð fleiri ferðir tikin av lögregluni og ákærd fyrri ósøng og undirgravingarvirkssemi. Men tað hevur einki at siga fyri meg. Eg meti tað vera mína skyldu sum kristin altíð at berj-

ast fyri rættvís, hvat enn tað kann kosta. Eg standi sera stinn í kirkju og kristindómi og eg kann ikki minnst nakað tíðarskeið í mínum lívi, tá eg ikki havi gingið í kirkju. Fyri ein trúgvandi má tað vera skylda at kanna lívið, fáa greiða á umstøðunum hjá sær sjálvum og samfelagnum, t.e. at kanna politikkin og religionina upp á ein kritiskan máta. Eg havi lisið Gudfrøði í trý ár, men vænti kortini ikki at eg fari at starvast sum prestur, tí innan fyri mína samkomu verða kvinnuprestar ikki vígdar.

Ættarbólka-mentalitetur í Sveits

Nógvir europearar hyggja enn upp á Afriku sum nakað eksotiskt og veruleikafjart. Teir eru vanir við, eitt nú í Hollywood-filmmum, at siggja tey svørtu dansa nakin, sveiggja spjót og berjast hvor í móti øðrum. Men stóðan viðvíkjandi ættarbólka-skipanini verður kanska greiðari, um vit hyggja at einum framkomnum og siðmentaðum landi í Europu sum Sveits.

Har búa umleið 6 mió. fólk í 15 kantónum, hvor við sínari heima-